VERSLAG VAN HET SESSIEDEBAT VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 11 MEI 2023

Onderwerp: Sessieverzoek GroenLinks Verdozing

Voorzitter: dhr. J.G. Rip

De leden: dhr. M.W.G. Bax, dhr. T.M. Beusenberg, dhr. S.J. Bier, dhr. P.J. Boerman, dhr. H. den Butter, mw. G.D.W. van 't Hull-Bettink, dhr. C.L. Klaassen, mw. A.P. Maat, mw. M.C.M. Roos, dhr. F. Sidali, dhr. K. Sulmann, dhr. P.M. Vermeulen, dhr. M.H.C. Winkelhuis

Griffier: dhr. M.H.H. Gerding

Portefeuillehouders: dhr. J.N.J. Nobel, mw. M.H. Ruigrok

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Dames en heren thuis, leden van de raad, leden van het college, welkom bij het sessiedebat inzake het sessieverzoek van GroenLinks over verdozing. We starten de eerste termijn waarin u allen spreektijd heeft. Ter afronding van de eerste termijn zullen we aan het college vragen om de beantwoording van de gestelde vragen. Technische vragen behoren niet tot de mogelijkheden. Mocht er een technische vraag zijn, benoem dit dan en vraag aan het college of het dat schriftelijk wil afhandelen. In het debat is ruimte voor het vrije debat over de politieke vragen. GroenLinks was de initiatiefnemer. Ik geef graag het woord aan GroenLinks, mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Ja, dank u voorzitter. Ik zal inderdaad een korte aftrap geven want ik geef ook graag het woord aan de rest van de raad om hier hun mening over te geven. Wij vonden het in ieder geval noodzaak om het hier eens met elkaar over te hebben. We hebben beleid gemaakt over datacenters in deze gemeente. Dat was mooi, stellig en goed. Maar er is eigenlijk ruimtelijk economisch een nog groter probleem in onze polder, vinden wij, en dat is logistiek XXL, oftewel verdozing. Overal duiken ze op: enorme kolossen die echt een inbreuk maken op het landschap. Dat is in Haarlemmermeer niet veel inwoners ontgaan. Dat is ook de Tweede Kamer niet ontgaan. Daar is in oktober 2022 een motie aangenomen om deze verdozing aan banden te leggen en daar beleid op te maken. Heel belangrijk is dat uit de tekst van de motie duidelijk wordt dat zolang het landelijke beleid er nog niet is gemeenten worden opgeroepen om heel terughoudend te zijn. Juist over die zin willen wij vanavond graag het debat aangaan. Want de vraag is: hoe terughoudend zijn wij hier als gemeente Haarlemmermeer? Als we kijken naar wat er nu op Schiphol Trade Park gebeurd is en nog te gebeuren staat, dan lijkt het er toch op dat daar in ieder geval veel dozen terechtkomen en denken wij dat het nog wel wat terughoudender mag in deze gemeente. Het is in ieder geval een goed idee om daar een beleidslijn voor te ontwerpen met deze gemeenteraad. We hopen dat andere fracties dat gaan steunen en houden daarover een motie in beraad mocht het nodig zijn. Verdozing staat gelukkig ook al in het officiële beleid van Haarlemmermeer. Want in het datacenterbeleid spreekt de gemeente letterlijk uit: "Wij vinden verdozing niet wenselijk". En deze sessie is, wat ons betreft, in ieder geval ook bedoeld om dat nader vast te leggen. Het grappige is dat ontwikkelaars er zelf ook om vragen. Uit onderzoek van de Universiteit van Rotterdam blijkt dat ontwikkelaars ook in hun maag zitten met de verdozing en ze willen graag scherpere eisen als deze voor iedereen gelden. Aan wat voor soort eisen denken wij dan? Ik zal daar een aftrap voor geven. Bijvoorbeeld een groenere aankleding met daken en muren zoveel mogelijk groen begroeid. Een goede inpassing in het landschap voor zover dat mogelijk is. In ieder geval

zouden we daar eisen voor moeten kunnen formuleren. En als derde punt een verplichting tot opwekking van duurzame energie. Dat voor zover de aftrap om daar het debat goed mee te kunnen openen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Boerman. Wie van de raad mag ik uitnodigen om hierop in te gaan? Mevrouw Maat.

Mevrouw MAAT: Ja, goedenavond voorzitter, dank u wel. Ik trap maar meteen af. Haarlemmermeer is de afgelopen tien tot twintig jaar enorm aan het verdozen. De feiten liegen niet. In grote delen van de polder is de oogst van suikerbieten of tarwe ingeruild voor de handel en wandel van goederen en pakketjes of de opslag van nullen en enen. Wij hebben de term 'verdozing' geïntroduceerd in de vorige raadsperiode en veelvuldig gebruikt om dit fenomeen een halt toe te roepen. Het CDA was en is tegen de verdere verdozing van ons open polderlandschap. Wij waren dan ook erg blij dat op initiatief van onze wethouder in 2019 de komst van datacenters een halt toe is geroepen. De balans tussen economische voorspoed en landschappelijke kwaliteit dreigde immers compleet door te slaan. Te lang heeft het alleen om de euro's gedraaid. Vier jaar later zien we de effecten van deze trendbreuk, want niet alleen de gemeente is strengere eisen gaan stellen aan landschappelijke inpassing van datacenters, maar SADC is dit ook gaan doen bij de uitgifte van gronden op hun ontwikkellocaties. De verschillen tussen Schiphol Logistics Park bij Schiphol-Rijk en Schiphol Trade Park rondom de Rijnlanderweg zijn duidelijk zichtbaar: veel meer groene daken en gevels, gebruik van duurzame materialen, PV panelen en ook meer ruimte voor water. En daarmee worden belangrijke stappen gezet. Op het STP staat zelfs het eerste volledige zelfvoorzienende distributiecentrum van Nederland met 20.000 zonnepanelen, batterijsystemen en elektrisch vervoer. Zijn dan alle zorgen die het CDA heeft gehad hiermee verdwenen? Nee, dat zeker niet. Want hoewel de door ons zo gewenste goede balans integraal is opgenomen in de omgevingsvisie, staat of valt alles met een uitvoering. Met economische wind in de rug zijn ontwikkelaars eerder genegen om hierin te investeren, maar wat als de wind vanuit een andere richting gaat blazen en donkere wolken zich verzamelen boven deze ontwikkelgebieden? Juist dan moeten wij als gemeente ervoor waken dat we de koers weer wijzigen, ook als het economisch beter is. Wij vertrouwen erop dat dit college net als zijn voorganger de juiste koers blijft varen. Iedereen in Haarlemmermeer beseft ondertussen dat de tijd van ongelimiteerde groei voorbij is en we de ruimte die we nog hebben op een kwalitatief goede manier moeten invullen. Toekomstbestendig bouwen dus. Deze term komt ons natuurlijk bekend voor. We moeten meer inzetten op meervoudig ruimtegebruik en groene bedrijventerreinen. Wederom een koers die de raad al heeft ingezet via het principe ruimte met ruimte. Als de wet meer ruimte gaat bieden om eisen te stellen, geeft dit alleen meer handvatten om de omgevingsvisie te realiseren. Kortom, we begrijpen niet waarom GroenLinks zo ontevreden lijkt te zijn. We zijn ervan overtuigd dat onze inwoners de verdere verdozing van het landschap ook niet zien zitten. Het is vanuit Plabeka exact bekend wat ons nog te wachten staat tot 2049. Deze gebieden zijn echter duidelijk gemarkeerd en zijn al in ontwikkeling. Deze meloenen moeten we dus nog wel slikken, maar ze zijn kleiner, meer gerijpt en smaken beter dan voorheen. En dat is de winst van de afgelopen jaren. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u, mevrouw Maat. Nu het woord aan mijnheer Vermeulen van Forza!

De heer VERMEULEN: Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik even zeggen dat ik de bijdrage van de heer Schaap doe, want die heeft zich zojuist ziek gemeld. Verdozing. Volgens de aanvrager van deze sessie zijn er weinig gemeenten waar de verdozing zo sterk lijkt als in Haarlemmermeer. Als we vervolgens de cijfers erbij pakken van het CBS, BCI en informatie bekijken op Pointer van KRO-NCRV, alsmede antwoord op informatieve vragen van het college, zien we dat het eigenlijk meevalt in onze gemeente. Forza! is het dus niet eens met deze stelling. De regio's waar de meeste dozen gevestigd zijn – zowel datacenters als distributiecentra – zijn de regio's Rotterdam-Rijnmond, Noord-Brabant,

Beverwijk-IJmond en Amsterdam. Transport en Logistiek Nederland verwacht zelfs dat de groei van megacentra de komende jaren zal afremmen. Misschien maken we ons te veel zorgen. We zien dat online boodschappen doen steeds populairder wordt. We kunnen dus niet bij voorbaat zeggen dat we geen distributiecentra meer willen, want de vraag vanuit de samenleving is er en moet dus gefaciliteerd worden. We kunnen dit ook niet zeggen omdat er zowel directe als indirecte werkgelegenheid voor de regio bij betrokken is. Logistiek vastgoed is van essentieel belang voor de efficiëntie en duurzame bevoorrading van onze inwoners en bedrijven. In de landelijke politiek is een motie van het CDA aangenomen om een einde te maken aan de verdozing, het volbouwen van landelijke gebieden. Minister De Jonge heeft echter al aangegeven niet geheel te willen stoppen en in het vierde kwartaal van dit jaar met nieuw beleid te komen dat restrictiever zal zijn maar waar er wel ruimte voor nieuwbouw moet blijven. Haarlemmermeer zelf kent al een datacenterbeleid waar onder strikte voorwaarden nieuwe datacenters zijn toegestaan in bepaalde aangewezen gebieden waar volgens Forza! het aangezicht van onze polder minimaal wordt aangetast. Wel zijn we het eens met de aanvrager dat elke doos het polderlandschap ontsiert. Echter, met de minimale dozen die wij hebben in onze gemeente blijft de schade beperkt. De gemeente stimuleert nieuwe datacenters om te verduurzamen. Forza! is niet voor dwingen maar actief sturen als gemeente. Tips geven kan geen kwaad. Wat de ondernemers daarmee doen is aan hen. Naast verduurzaming zou de gemeente misschien nog kunnen meegeven om distributiecentra er mooier uit te laten zien, zoals andere gemeenten dat voorstellen. Bijvoorbeeld bij de entree van het Businesspark Twente in Almelo verrijst een distributiecentrum dat wordt voorzien van een kilometer lang natuurscherm met een grote variatie aan klimplanten. We zitten met het feit dat er in onze gemeente, maar ook in heel Nederland, steeds minder ruimte is om te bouwen. En de beperkte ruimte die er is, moet slimmer worden gedeeld. Laten we gebruik maken van de aangewezen ruimtes om daar nog toe te staan wat kan en past, zich aan de gestelde eisen houdt en als gemeente tips meegeven. Extra regelgeving is wat Forza! betreft niet nodig. Tot zover, namens de heer Schaap.

De VOORZITTER: Prima binnen de tijd, mijnheer Vermeulen, compliment. Mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel, voorzitter. Nou, CDA en Forza! hebben al heel veel gezegd waar we eigenlijk als VVD ook wel in mee kunnen gaan. De aanvraag van de sessie kwam voor ons wat onverwacht. Gezien de informatie die is gedeeld vanuit het college waarin is aangegeven wat het al doet – en zeker op de laatste informatieve vraag die ik namens de VVD heb gesteld – kun je eigenlijk zien dat er echt al heel veel gebeurt. En ook de landelijke motie die de aanleiding was en de plannen die er nog moeten komen: Haarlemmermeer lijkt wel een koploper te zijn als het gaat om distributiecentra. Dat is op zich niet heel erg vreemd, want logistiek en Haarlemmermeer zijn natuurlijk onlosmakelijk verbonden met elkaar. Dat maakt een belangrijk deel uit van ons economisch model. Wij vinden het belangrijk om dat te koesteren. We zien dat er al heel veel regelgeving is. We hebben de omgevingsvisie waarin we met elkaar hebben bepaald wat we belangrijk vinden voor Haarlemmermeer. Zo is het open polderlandschap ook een belangrijke zaak. En ook voor beeldkwaliteit hebben we verschillende plannen liggen waarmee we ook zien, zoals het CDA al aangaf, dat de logistieke distributiecentra er heel anders uitzien dan degene die in het begin zijn neergezet. Wat kunnen we hier nog meer aan toevoegen? Er gebeurt al ontzettend veel. Wij zien dat de beeldkwaliteit voldoende wordt gewaarborgd en dat het college ook oog heeft voor het economisch belang dus ook uiteindelijk voor wat het beste is voor onze inwoners. Dus ik wilde het hier graag bij laten.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Van 't Hull. Mevrouw Roos, FVD.

Mevrouw ROOS: Eens even kijken, hoor. Voor FVD had het onderwerp wat breder getrokken mogen worden en wel naar 'verdozing, verloodsing en stoffering'. Met stoffering bedoel ik dan het plaatsen van zonneakkers. Er woedt een strijd om de ruimte en we willen meer woningen en uitbreiding of verplaatsing van bedrijven terwijl de ruimte beperkt is, zeker als we ook het polderland willen behouden.

De discussie lijkt zich nu vooral toe te spitsen op distributiecentra en datacenters. Deze worden in de vorm van blokkendozen gebouwd en deze dozen domineren steeds meer de polder. In open gebieden worden enorme bedrijfscomplexen gebouwd die zorgen voor een sterk veranderend landschap. Goed voor de bedrijvigheid en werkgelegenheid, maar ook horizonvervuilend. Er is weinig oog voor de landschappelijke en architectonische kwaliteit. FVD stelt zich op het standpunt dat er zeker niet meer datacenters moeten komen in Haarlemmermeer en hiervoor dus geen vergunningen meer voor moeten worden afgegeven. Dan kom ik wel op de vraag: wanneer komt er een omgevingsplan datacenters? Volgens mij staat het nog uit vanaf juni 2020 en was het de bedoeling om dat minimaal na drie jaar naar de raad te brengen. Ten aanzien van de distributiecentra zien we het liefst dat er in de lijn met de Tweede Kamermotie terughoudend wordt omgegaan met de vergunning voor dit soort centra en bij gunning goede kaders te stellen met betrekking tot de bouw, de architectuur en de inpassing in het landschap. Economisch gezien blijven ook deze centra wel van belang. Ik heb nog wel een paar ideeën voor de ruimteschaarste. Zo kun je bijvoorbeeld denken aan woningen bovenop logistiek vastgoed, aangezien we nog steeds een tekort hebben aan woningen. En zou er ook misschien wat meer gestapeld kunnen worden. Dan bedoel ik meer dat ook onder de grond gebouwd zou kunnen worden. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Roos. Dan gaan we naar GEZOND Haarlemmermeer, mijnheer Sulmann.

De heer SULMANN: Ja, dank u wel, voorzitter. Verdozing van ons landschap, een onderwerp dat ons aan het hart gaat. Eigenlijk jarenlang een hele grote irritatie. Schiphol Logistics Park is al niet fraai, maar het kan helaas nog erger. Schiphol Trade Park is toch echt het trieste hoogtepunt van de verdozing van onze steeds voller wordende gemeente. We hebben het al vaker gezegd, maar de Nelson Mandeladreef en tegenwoordig zeker ook de Rijnlanderweg doen mij schamen dat ik gemeenteraadslid ben. Het ene na het andere megapand is hier uit de grond gestampt. Dan denk je 'we zijn toch wel een keer klaar? Het is toch zichtbaar voor iedereen dat we dit niet willen?'. Helaas, op de kavels van Schiphol Trade Park is nog 112 ha beschikbaar. Dit zijn dus 160 voetbalvelden. Er komen dus nog 160 voetbalvelden vol met megadistributiecentra en datacenters bij. Maar wanneer is genoeg nu echt genoeg als er echt geen grond meer is? En wat doen we voor de kleinere en lokale ondernemers? Zoals in het debat over Nieuw-Vennep naar voren kwam, is voor de lokale ondernemers nu al geen ruimte meer. Maar voor grote internationale bedrijven wordt de 160 voetbalvelden grote loper breed uitgelegd. En dat allemaal voor de bedrijvigheid die onze grote inwonende vriend Schiphol oplevert, want de bedrijven komen natuurlijk niet voor onze vruchtbare klei. Maar Schiphol gaat de komende jaren krimpen. De vrachtoverslag neemt af op Schiphol. Zijn deze megapanden nog wel nodig? Of creëren we alvast nog meer leegstand met deze zielloze blokkendozen? Wat ons betreft is het nu klaar en gaan we in onze gemeente ruimte geven aan zaken die we echt nodig hebben, zoals groen, lokale bedrijvigheid en woningbouw. Dan kan ik mijn schaamte aan de kant zetten en met trots melden dat de blokkendozenepidemie eindelijk gestopt is. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Sulmann. Nu gaan we over naar mijnheer Sidali, PvdA.

De heer SIDALI: Dank u wel, voorzitter. Goed om hier met elkaar over van gedachten te wisselen. We zijn blij dat GroenLinks dit geagendeerd heeft. Ik geef het ons wel te doen als gemeente die bekend staat om allerlei LIB's, van één tot en met vijf, waar je heel moeilijk woningen kunt gaan bouwen. Dus dan zijn de ideeën al snel gemaakt om daar toch bedrijvigheid op te doen. Het economisch belang van Haarlemmermeer is ongelofelijk belangrijk. Als PvdA zijn we natuurlijk voor de arbeid. Dit brengt ook veel werk met zich mee. Maar wij vinden wel dat dit in balans moet zijn, voorzitter. De kwaliteit van natuur en kwaliteit van leven zijn voor ons net zo belangrijk als het economisch belang. En de regels voor dit soort grote bedrijven mogen wat ons betreft meer hellen naar de kant van kwaliteit van natuur.

Er zijn al heel wat regels, maar daarmee houden we voor in de toekomst toch niet dit soort grote dozen tegen. En als je ze tegenhoudt, dan zou je toch echt willen dat je inderdaad toekomstbestendig gaat bouwen. Daar zit heel veel in. Dat is ook het motto van deze coalitie en van dit college. En hoe doe je dat dan? Ik zie daar geen ideeën over. Bijvoorbeeld over klimaatadaptief of natuurinclusief. Kunnen wij dit soort bedrijven vragen om daar hun steentje aan bij te dragen? Zonnepanelen op al die daken. Ik schrik er net zo goed van, voorzitter, als ik over de Rijnlanderweg rijd. Dan denk ik 'jongens, jongens, wat is dit toch allemaal?'. En we hebben al 460 voetbalvelden met verdozing en er komen er inderdaad nog een keer 160 bij. Voorzitter, het moet een keer afgelopen zijn. Wij hebben zojuist ook, bij de moties in de gebiedssessie van Nieuw-Vennep, aangegeven dat dan ook iets moet worden gedaan voor het MKB, als het echt gaat over het economisch belang. Als mensen, ondernemers, ergens weg moeten omdat we daar gaan bouwen, moet ruimte worden gecreëerd in het bestemmingsplan die gereserveerd is voor bijvoorbeeld het MKB. Dan hoef je helemaal niet met het Didam-arrest in aanraking te komen, want iedereen kan daarop inschrijven. Maar dan heb je dat wel op een andere manier ingedeeld dan alleen maar die grote dozen. Dat kan niet lang meer. En ja, Schiphol gaat krimpen. Maar voor hoelang gaan ze krimpen? Want over dertig, veertig jaar gaan ze allemaal elektrisch vliegen – je weet het maar nooit – geluidsarm en noem maar op. Dus wat dat betreft zijn we er wel voorstander van om echt…

De VOORZITTER: Mijnheer Sidali, u krijgt een interruptie van mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ja, u bent natuurlijk al een tijdje aan het betogen over distributiecentra en in hoeverre we daar nu nog mee verder moeten gaan en over meer plaatsen voor het MKB en lokaal ondernemerschap. Dat is waarom wij als VVD ook met smart wachten op de sessie waarin we het gaan hebben over de werklocaties. Dat gaf de wethouder vanavond ook aan tijdens het vragenuur. Die gaat binnenkort onze kant opkomen. Dan kunnen we het juist hebben over wat voor soort bedrijvigheid we hier willen. Wij wachten daar echt met smart op en wij zouden het op dat moment graag hierover hebben.

De heer SIDALI: Ja, dat is het goed recht van de VVD om het dan op dat moment erover te hebben, maar ik denk dat wij elkaar gaan vinden – als we het er straks over gaan hebben – dat we daar wel ruimte voor willen reserveren. Dus wat dat betreft geven we het nu alvast aan en wanneer we het erover gaan hebben, dan zal de PvdA de VVD aan haar zijde vinden. Dus dat is fijn om te horen. Voorzitter, tot slot vraag ik het college toch echt om wat meer inzicht te geven in hoe wij nu toch in de toekomst meer kunnen gaan kijken naar het landschap, de natuur. Wat kunnen wij deze bedrijven nu echt aan restricties meegeven? 'Op deze manier mag u hier komen en mag u hier bouwen'.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Sidali. We gaan naar de ChristenUnie-SGP, mijnheer Den Butter.

De heer DEN BUTTER: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil toch beginnen met wat Forza! ook ongeveer zei: wat ons betreft is het nu niet zo dat de hele Haarlemmermeer vol wordt gebouwd met dozen. Wat wel aan de hand is, is volgens mij dat uitvoering wordt gegeven aan iets wat al veel langer loopt, namelijk de Structuurvisie Haarlemmermeer waarin juist aan die oostelijke kant een wat meer industriële omgeving wordt gecreëerd, terwijl aan de westelijke kant een wat meer ruimtelijke omgeving wordt gecreëerd. En dat dat dan als effect heeft, als je een groot Schiphol Trade Park realiseert, dat daar grote en wellicht niet zo fraaie logistieke bedrijven komen, dat is de logische consequentie daarvan. Wat we wel belangrijk vinden is dat er ook heel veel zorg wordt besteed aan de landschappelijke kant van Haarlemmermeer die er ook is. En daar zouden we inderdaad graag willen dat verdozing op geen enkele manier gefaciliteerd wordt en waar mogelijk bestreden. De vraag is hoe we dat moeten doen. Volgens mij is dat niet zo heel erg moeilijk, want als wij geen bedrijventerrein aanwijzen kunnen er ook niet van dat soort bedrijven worden gevestigd. Verder zijn er, volgens mij, al heel veel tools aanwezig in onze gemeente om verdozing tegen te gaan door bijvoorbeeld erbij te zeggen hoe groot en hoe hoog

bedrijven mogen worden en hoeveel oppervlakte. Dat kunnen we allemaal regelen in beeldkwaliteitsplannen, in ruimtelijke ordening. Dus wat ons betreft is het best mogelijk om daar banden aan te leggen. Wat ons betreft is het heel belangrijk dat we ook iets zeggen over het open polderlandschap. En als we het ergens over hebben, is dat wat ons betreft veel belangrijker. Je kunt dan wel zeggen dat er nu geen grote distributiecentra komen of dat ze heel erg groen zijn, maar dat gaat wel ten koste van ruimte. Maar ruimte is schaars en ruimtelijke ordening is het verdelen van die schaarste. Nogmaals, zolang verdozing plaats blijft vinden rond Schiphol hebben wij daar vrede mee, maar alstublieft: houd de polderlandschappen open.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Den Butter. We gaan naar EEN Haarlemmermeer, mijnheer Winkelhuis.

De heer WINKELHUIS: Dank u wel, voorzitter. De verdozing. In onze mooie gemeente is de verdozing iets waar wij als raad de verplichting hebben naar onze burgers om kaders te stellen en aan te sturen op een leefbare en aangename omgeving. Ik zou u als raad willen vragen om eens na te denken wat u voor zich ziet bij het woordje 'polderlandschap'. Persoonlijk zie ik dan dijken met bomen, polders met bloemen, velden met gewassen en grazend vee hier en daar. Dat is wellicht wat Anton Pieck voor deze tijd, maar ik ben van mening dat dit beeld bij velen van onze burgers op het netvlies zal verschijnen bij het woord 'polderlandschap'. Wat we zien is iets anders. Hier en daar lijkt onze gemeente inmiddels meer op een enorme printplaat dan op een polder. Als we rijden van Aalsmeer naar De Hoek bijvoorbeeld, zien we grote dozen staan, enorme grote grijze platen metaal. Een enkel verdwaald groenstrookje, omdat de Omgevingswet dit nu eenmaal eist, maar alles minimaal en mondjesmaat want onderhoud aan bomen en groen kost nu eenmaal geld. Ook vanuit het gemeentehuis kunnen we uit het raam kijken – in deze zaal dan even niet – om de verdozing op te zien rukken in het groene landschap. De bedrijven komen op ons af. Prima voor deze bedrijven, maar wij zitten hier niet uitsluitend voor de economische belangen. Minstens zo belangrijk zijn alle mensen die hier wonen en elke dag hier langs rijden. EEN Haarlemmermeer wil dan ook pleiten voor extra aandacht voor het gevelbeleid van deze panden, het aanzicht van de omgeving. Door de eisen van Schiphol kunnen we niet te ver de hoogte in, maar een groot grijs en kaal pand, waarvan het einde niet zichtbaar is als je erlangs rijdt, is ronduit deprimerend en in onze ogen geen oplossing. Wat kunnen we wel doen? Wij stellen voor om groenstroken hier en daar wat op te hogen en zo de gevels ietwat te verbergen. Meer groen en bomen planten is sowieso altijd goed en de kleuren van de hier en daar aan te passen zodat ze minder opvallen in het landschap. Verder kunnen we enorme verlichte gevels verbieden of enorme bedrijfslogo's waar dit niet passend is in het landschap. Als we de dozen wat beter kunnen verstoppen, houden we het voor al onze bewoners net zo fijn om zich hier te vestigen als onze grote distributiebedrijven. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Winkelhuis. Er zijn nog twee fracties over. Dat geeft mij de gelegenheid om aan te geven dat de fractie van BVNL niet aanwezig is in deze sessie. Mijnheer Bier van D66.

De heer BIER: Nou laat ik het eens proberen. Ik heb bij alles wat ik gehoord heb eigenlijk nog één ding en dat is net een heel klein beetje aangestipt door EEN Haarlemmermeer: de gevelverlichting. Misschien nog wel storender voor de omgeving dan die grote grijze dozen is het gelijke oppervlak aan parkeeroppervlak eromheen en de verlichting die de hele dag aan staat tot diep, diep, diep in de nacht. Volgens mij verstoort dat heel veel in de natuur, ook als je slaapt en je daar als inwoner misschien niet zo gek veel last van hebt. Logistiek en bedrijvigheid, datacenters ook. Logistiek 4.0 zitten we denk ik op, met AI-gestuurd en robotjes. Ik denk dat dat hand in hand samengaat. We hebben ze nodig, maar het is ook wel een klein beetje een kwaad natuurlijk. Laten we alsjeblieft zorgen dat we het goed inpassen, het liefst ook met goed dubbel ruimtegebruik zoals de zonnepanelen erop en nog een verdieping eronder. Dan maken we optimaal gebruik van onze beperkte ruimte.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Bier. Dan gaan we nu over naar de fractie van SRH, mijnheer Beusenberg junior.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel, voorzitter. Over smaak valt niet te twisten. Verdozing komt het uiterlijk van onze gemeente niet ten goede, maar distributie en datacentra leveren wel banen op en zij trekken bedrijven naar onze gemeente. Kortom, ze zijn belangrijk voor de toekomst. Ik denk dat vrijwel iedereen het erover eens kan zijn dat we ze nodig hebben in de toekomst. Alleen ik snap de fractie van GroenLinks en andere fracties ook, want zoals ik al zei: het komt het uiterlijk van onze gemeente niet ten goede. Dus over het groen aankleden van dozen en de daken volleggen met zonnepanelen, kunnen wij het eens zijn. Verder had ik nog iets staan over restwarmte uit datacenters, maar ik denk niet dat dat gepast is voor deze sessie. Dus we kunnen door naar de tweede termijn, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank fractie van SRH. Dan gaan we als laatste over naar de fractie HAP, mijnheer Bax.

De heer BAX: Ja, dank u wel voorzitter. Wij begrijpen dit verzoek van GroenLinks voor een sessie wel. Het haakt aan bij de actualiteit en is zeker ook relevant voor Haarlemmermeer. Het is al eerder gezegd: werk en economie zijn belangrijk, maar moet dat nu ten koste gaan van ons landschap? Toe hoever gaan we dan? Ook bij ons is de grond schaars geworden. We zullen dus echt keuzes moeten maken op basis van een visie voor het grote geheel en voor de lange termijn. We vragen ons ook weleens af wat dragen deze distributiecentra en datacenters nu precies bij aan onze gemeente en samenleving. Raakt de verhouding tussen economie en leefomgeving dan niet uit balans op een gegeven moment? In het nog grotere plaatje geldt dit voor heel Nederland en moeten we misschien minder improviseren en meer naar regie op de ruimte. Het is ook niet zo gek dat de Tweede Kamer begin oktober vorig jaar met een grote meerderheid instemde met een motie om de bouw van deze centra te beperken. Maar goed, even terug naar de gemeente en onze dozen en hoe wij daarover denken. Een paar dingen. Wij vinden, net als misschien anderen hier ook – wat ik heb gehoord – dat ze wel het polderlandschap verpesten. Ze tekenen nogal lelijk af tegen onze boerderijen en arbeidershuisjes. En als je op sommige plaatsen komt dan springen de tranen in je ogen. Dan zie je dat de arbeidershuisjes en boerderijen ingeklemd zitten tussen de grote dozen. Misschien moeten we dan toch overwegen ze uit hun lijden te verlossen en ze daar op termijn weghalen. Daarnaast draagt het plaatsen van al die logistieke dozen ook bij aan de verkeershinder. Elke dag staat de overkant van noord naar zuid vast en we willen niet de rest van de polder ook nog moeten asfalteren. Zorgen ze nu echt voor heel veel werk? Dat vragen we ons ook af. De huidige – wat lezen we – dertig arbeidsplaatsen per hectare is misschien wel heel erg weinig als we het hebben over werkgelegenheid. Daarom een paar dingen die we belangrijk vinden. Als we het hebben over grenzen stellen: misschien moeten we een fysieke grens stellen hier en de Bennebroekerweg als absolute grens hanteren. Dat geldt dan trouwens ook – dat komt bij ons ook op in de gedachten – voor het transformatorstation. Laat die dozen dan zelfvoorzienend en duurzaam zijn, met een passende BREEAM of iets dergelijks. Zelfvoorzienendheid betekent ook dat het op eigen gronden van Schiphol Trade Park gerealiseerd moet worden, want daar is voldoende ruimte voor die toepassing. Als je dan kijkt naar arbeidsplaatsen, moeten we dan niet een minimale eis hanteren, misschien van tachtig arbeidsplaatsen per hectare.

De VOORZITTER: Een interruptie van de ChristenUnie-SGP. Mijnheer Den Butter gaat uw gang.

De heer DEN BUTTER: U spreekt zichzelf een klein beetje tegen met die arbeidsplaatsen ten opzichte van de verkeershinder. Als er meer arbeidsplaatsen per hectare komen, bent u dan niet ook van mening dat de verkeershinder toe zal nemen in plaats van afnemen?

De heer BAX: Nou, in mijn beleving is de verkeersbelasting toch vooral afkomstig van alle vrachtwagens die heen en weer rijden en niet van die paar werknemers die wellicht ook vlakbij wonen. Maar misschien is het nog beter om bij nieuwbouw te blijven zoeken naar meer gevarieerde en hoogwaardige werkgelegenheid.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Butter.

De heer DEN BUTTER: Dat ben ik ook niet met u eens, want de verkeershinder speelt zich met name af rond de spits en daar zitten de vrachtwagens dan juist vaak niet bij omdat je dan niet kunt doorrijden.

De VOORZITTER: Mijnheer Bax, vervolgt u uw verhaal.

De heer BAX: Nou, ik sta zelf regelmatig in de spits, helaas, en ik zie ook regelmatig vrachtwagens in de spits. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan hebben we de eerste termijn afgerond. En als ik heel goed geluisterd heb, is er een aantal vragen. Ik ga proberen dat een beetje samen te vatten, maar ik hoop dat het college ook meegeschreven heeft. Er wordt gevraagd om een omgevingsplan datacentra. Naar de toekomst, landschap, natuur, daar is iets over gezegd. We moeten ze gaan verstoppen, heb ik gehoord. En woningen boven op de logistieke gebouwen. Dat zijn eigenlijk de directe vragen die ik heb gehoord. Als het anders is, dan hoor ik het wel. College.

Wethouder NOBEL: Ja, dus we kunnen het heel kort houden. Nee, zonder gekheid. Ik denk dat u in overgrote mate het heel erg met elkaar eens bent. En het college is het ook voor een heel groot deel met u eens, namelijk dat we, voor die gebouwen die we neerzetten en de omgeving wat ontsieren, met elkaar moeten proberen om dat zo fraai mogelijk in te passen. En wat je ziet is dat logistieke dozen – zoals we het met elkaar vandaag noemen – die in het verleden zijn neergezet er een stuk minder florissant uitzien dan bijvoorbeeld nieuwe logistieke bedrijven die je ook bij de Bennebroekerweg ziet verschijnen, waar je toch al hele groene gevels ziet. We kunnen met elkaar erover discussiëren of dat dan voldoende is en of het niet nog meer zou moeten. Ik vond ook dat Forza! een mooi voorbeeld aandroeg van hoe het bijvoorbeeld in Almelo – als ik me niet vergis – kan. En u heeft daar eigenlijk de instrumenten voor en ik vond dat de ChristenUnie-SGP dat het best verwoordde, want die gaf eigenlijk aan dat, op het moment dat er bijvoorbeeld een beeldkwaliteitsplan, een bestemmingsplan of een stedenbouwkundig plan voorbij komen, dan zijn dat eigenlijk de momenten om aan de knoppen te draaien en de eisen nog iets verder op te schroeven. Dat zijn de beste instrumenten die u als raad in handen heeft. En gelukkig ook raden die voor u zaten – die waren ongetwijfeld niet zo scherp als u – hebben er toch ook wel met elkaar over nagedacht, want die hebben tegen elkaar gezegd: 'laten we nu met name bij STP en SLP die bedrijven vestigen zodat we niet in de hele polder dit soort dozen krijgen'. En ja, dat die dozen beter ingepakt kunnen worden, dat zijn we denk ik wel snel met elkaar eens. En naast ons beleid is de partij die wij namens ons de gronden laten verkopen, SADC, zelf ook met beleid bezig dat nog verder gaat dan ons eigen beleid door te kijken hoe het groen kan worden ingepast en hoe natuurinclusief – wat de PvdA aanhaalde – we kunnen bouwen. Of anderen van u die zeiden dat er energie moet worden opgewekt. D66 maar ook GEZOND Haarlemmermeer en GroenLinks heb ik daar, geloof ik, over gehoord. En het is nu al zo dat er logistieke bedrijven zijn, of andere bedrijven, die meer energie opwekken dan dat ze daadwerkelijk zelf gebruiken. Dat dubbele ruimtegebruik is natuurlijk hartstikke goed. Volgens mij is iedereen het er al met elkaar over eens is dat dat een no brainer zou moeten zijn. En toch komt het nog weleens voor dat het niet lukt. Dat kan om verschillende redenen zijn. Dat kan bij ons liggen, bij de vergunningen. Daar kunnen we iets aan doen. Maar vaak heeft het ook een technische reden. Dank bijvoorbeeld aan een dakconstructie. Op het moment dat je het hele dak vol wilt leggen met zonnepanelen dan kan dat lang niet altijd. En dat is dan ingewikkeld voor het

bedrijf. Even terug naar een aantal vragen die ook zijn gesteld. Dat omgevingsplan waar FVD naar vroeg, heel specifiek voor datacenters. Dat willen we eigenlijk aan uw raad doen toekomen als we een omgevingsplan voor de hele gemeente aan uw raad presenteren. Daar zal dit ook onderdeel van uitmaken. Ik kan u nog niet precies vertellen wanneer dat is. Zoals u weet is de Omgevingswet wel een feit geworden, dus komen wij ook met een omgevingsplan. Daar zal dit dan onderdeel van uitmaken. U vroeg ook hoe het zit met woningen op bedrijven. Dat wordt ingewikkeld, juist ook omdat we in de bestemming hebben gezegd waar we bedrijven en waar we woningen willen bouwen. Heel veel van de locaties waar nu logistieke bedrijven zijn mag nu überhaupt niet gebouwd worden want dat is – zoals de heer Sidali ook al terecht onderstreept – luchthavengebonden terrein. Daar kan gewoon niet gewoond worden. De PvdA vroeg om een visie naar de toekomst toe. Voor een heel deel hebben we die al met elkaar ingekleurd en hebben we al tegen elkaar gezegd dat we het eigenlijk niet meer moeten accepteren dat, als er zo een groot logistiek bedrijf wordt neergezet, dat dan niet op enige wijze groen wordt ingepast, dat we rekening houden met natuurinclusiviteit, dat we aan zo een bedrijf vragen dat ze duurzaam moeten zijn, dat ze energie zelf moeten opwekken. Dus aan al die zaken wordt al voldaan en dat is eigenlijk wat de VVD en een aantal anderen – Forza! heb ik daarover gehoord, CDA heb ik daarover gehoord – zeiden dat we dat eigenlijk voor een heel groot gedeelte al doen. Maar dan blijft overeind dat het nog steeds niet heel fraai is. En dat blijft zo, maar we kunnen het misschien wel een stukje fraaier maken en daar hebben we, volgens mij, wel de juiste stappen gezet. En tot slot zou ik nog willen zeggen dat het niet alleen gaat om de logistieke bedrijven, want dat woord krijgt nu wel een hele negatieve lading. We hebben het ook over transformatorstations. Sommigen van u vinden ook windmolens er niet fraai uitzien of zonnepanelen. Voor die laatste categorie hebben we natuurlijk ook, vanwege die ruimtelijke inpassing, beleid opgesteld voor hoe we dat zo groen mogelijk kunnen omzomen. Maar eigenlijk alles wat we in het landschap doen heeft een effect op dat mooie polderlandschap met grazend vee, zoals EEN Haarlemmermeer zei. Daarmee, voorzitter, heb ik, volgens mij, de meeste vragen beantwoord. Of stond er nog een open?

De VOORZITTER: Mevrouw Ruigrok gaat uw gang.

Wethouder RUIGROK: Ja, dank voorzitter. Ik onderschrijf natuurlijk de woorden van de heer Nobel. Veel gebeurt er al, maar ik voel ook dat u aangeeft die frictie tussen welvaart en welzijn. We willen allemaal snelle data en we willen allemaal spullen kunnen bestellen, maar we vinden het dan wel weer ingewikkeld dat dat grootschalige bedrijvigheid met zich meeneemt. We hebben de instrumenten in handen om inderdaad meer te doen aan een betere inpassing. Ik noem dat graag 'groen van buiten, groen van binnen'. Dus ook zorgen dat die bedrijven daadwerkelijk soms meer energie opleveren dan dat ze verbruiken. En om verder te bepalen hoe we die kwaliteit en die selectiviteit en die diversiteit verder in willen vullen op die terreinen die we daarvoor hebben aangewezen, gaan we dus inderdaad met de raad en de ondernemers verder in gesprek. En zoals ik daarnet ook al zei: op 30 mei hebben we daar de eerste sessie voor. Dus werk aan de winkel met elkaar.

De VOORZITTER: Dank college voor de beantwoording van de vragen. Zijn er nog reacties vanuit de raad? Dan gaan we nu over naar de tweede termijn. Ja, dan gaan we eens kijken welke onderwerpen we gaan pakken. Mijnheer Boerman, heeft u een suggestie?

De heer BOERMAN: Ja, dan wil ik hem wel aftrappen inderdaad, voorzitter. Dank. Want ik hoor de wethouder zeggen dat we het eens zijn en voor een deel is dat ook wel zo, denk ik. We zijn het ook eens. We moeten niet verdergaan met de aantasting van het landschap. Dat was in ieder geval een van de strekkingen. En mijn oproep in de eerste termijn was: laten we nu eens kijken wat dan de knoppen zijn die we in handen hebben om aan te draaien. En daarvan hoor ik de wethouder zeggen dat dat het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan zijn. De vraag die ik in eerste termijn had, is of dat genoeg is. Moeten we niet, net zoals we gedaan hebben bij het datacenterbeleid, als raad beleid afspreken

zodat iedereen die een plan heeft, of iets wil, vooraf weet dat het alleen maar kan als ze energie opwekken. En dan kunnen we niet achteraf zeggen dat het misschien niet kan vanwege een dakconstructie, want dan houd je daar van het begin af aan rekening mee en dan stel je een dakconstructie voor waar zonnepanelen op kunnen en dan zeg je niet achteraf dat dat misschien niet kan, zoals nu heel vaak gedaan wordt. Dus mijn vraag aan de sessie is nog steeds: zouden we niet toch er goed aan doen om vooraf beleid af te spreken, zodat we in ieder geval de grip die we allemaal willen hebben ook duidelijk uitspreken en dat iedereen weet waar hij aan toe is?

De VOORZITTER: Heldere vraag, mijnheer Boerman. Aan welke knoppen kunnen we draaien? Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Van 't Hull, mijnheer Rip, aangezien dit de tweede keer was. Dank u wel voor het woord. De vraag blijft overeind staan. Ik dacht eigenlijk dat de vraag beantwoord zou zijn na het lezen van de reactie van het college en ook wat er al gebeurt vanuit de gemeente Haarlemmermeer. Waarom de VVD het logisch vindt dat, op het moment dat het datacenter… Dat was op een gegeven moment een besluit en er konden geen nieuwe datacenters meer komen want we gingen beleid opstellen. Wat daar logisch aan was, is vanwege het hoge energie- en waterverbruik. Voor die specifieke bedrijven was dat logisch. Waarom wij het nu niet logisch vinden heeft eigenlijk twee redenen. Er gebeurt al een hele hoop en er gaan nog nadere regels komen vanuit het rijk. Als wij hier nu helemaal niets zouden doen dan kunnen wij GroenLinks volgen, maar dat is niet het geval. We doen wel degelijk heel erg veel. En om nu niet van tevoren het college meer huiswerk te geven, omdat er toch wel het een en ander aankomt, zou ik willen voorstellen om op het moment dat duidelijk is wat de plannen vanuit het rijk zijn – en dat is zeer binnenkort – dat we de reactie van het college afwachten en het daar vervolgens over hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Van 't Hull. De heer Sidali, PvdA.

De heer SIDALI: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben het wel eens met GroenLinks. Je kunt zeggen dat we het beleid afwachten dat van het rijk komt, maar je hebt zelf als lokale overheid ook nog heel veel te zeggen naast het landelijke beleid. En daar kan je best mee beginnen. Je kunt – wat ik ook al heb gevraagd – meer aan de voorkant spelregels met elkaar afspreken waarbij het inderdaad duidelijk is aan de voorkant. Zo hebben we dat ook gedaan met het splitsen van woningen. Dat was ook heel makkelijk om die spelregels op te zetten na een paar jaar, maar het is er uiteindelijk wel van gekomen.

De VOORZITTER: Interruptie, mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ik wil toch even reageren op de PvdA, want het is nu niet zo dat wachten een afwachtende houding is. We zijn juist eerder proactief geweest door regels en beeldkwaliteitsplannen op te stellen hiervoor. Dus – wat ik net al zei – als er nog niks gebeurd zou zijn, dan zou het misschien wel zaak zijn. Maar bent u het niet met ons eens dat er dus al heel erg veel gebeurt en dat het dan – zeker gezien de korte termijn waarop er vanuit het rijk regels gaan komen – slimmer is om heel even te wachten?

De heer SIDALI: Nee, daar ben ik het niet mee eens, voorzitter. Er gebeurt heel veel, maar niet genoeg. En daarom zitten wij hier bij elkaar, om daar naar te kijken. Ik heb het college ook horen zeggen dat we hier en daar wel wat kunnen doen, bijvoorbeeld met die vergunningen. Daar gaat het rijk niet over. Daar kunnen wij van alles zelf van vinden en van alles zelf mee doen. Dus ik vraag toch aan de VVD om iets verder te kijken en een beetje meer out of the box zou wel een welkome situatie zijn, lijkt mij. En ik hoorde het college ook zeggen dat we het wel wat fraaier kunnen maken met elkaar. Dan kunnen wij als raad kijken wat dat nu betekent, dat fraaier maken. Wat betekent dat dan aan spelregels? Ik ben het

eens met GroenLinks. Laten we het college vragen wat we nog kunnen doen aan de vergunningenkant en wat kunnen we nog doen aan het fraaier maken zonder daar nu zelf met moties en dergelijke te komen? Dan geven we het college netjes de tijd om daar met voorstellen te komen en anders hebben we onze eigen politieke middelen.

De VOORZITTER: Oké, ik probeer het een beetje op gang te helpen. We gaan of out of the box of we gaan wachten op het college, want er komt heel veel aan. Mevrouw Roos, FVD, ik zie dat het werkt.

Mevrouw ROOS: Nou ja, ik ga het proberen, want ik had in eerste instantie het idee dat GroenLinks het meer over de verduurzaming wilde hebben bij de start van deze discussie. En nu gaat het ook over het aangezicht. Er zijn al regels opgesteld, volgens mij, dat de centra moeten voldoen aan bepaalde verduurzaming. Ik vind dat voldoende. Het gaat mij er meer om hoe het eruitziet. Hoe staat het in het landschap? Hoe gaat het in het hele landschap eruit springen, of liever niet eruit springen? Dat is meer mijn insteek in plaats van de verduurzaming.

De VOORZITTER: Ik denk dat mijnheer Boerman zich aangesproken voelt.

De heer BOERMAN: Gelukkig wel ja.

De VOORZITTER: Ja, dat dacht ik al. Gaat uw gang, mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Laat ik daar dan ook even heel helder over zijn. Onze eerste insteek was ook de landschappelijke kwaliteit. We denken dat die onvoldoende geborgd is en dat we daar als raad onze zorgen over zouden moeten uitspreken. En gelukkig hoor ik daar heel veel mensen dat ook doen. Maar nu moeten we die landschappelijke kwaliteit ook ergens borgen. En dat is, volgens mij, wat we vanavond met elkaar zouden moeten bespreken.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Butter, ChristenUnie-SGP, gaat uw gang.

De heer DEN BUTTER: Ja, over dat borgen zit ik na te denken. Hoe zou je dat dan kunnen doen? Ben je op zoek naar een visie, naar beleid, een beeldkwaliteitsplan? De moeilijkheid is hoe je dan gaat afkaderen voor welke bedrijven het dan wel en voor welke bedrijven het dan niet gaat gelden. Geldt het dan voor alles? Als je een kleine fietsenmaker bent en je wilt een hokje naast je bedrijf, komen er dan ineens allerlei regels op? Of zeggen we: tenminste 100 ha of ter grootte van een voetbalveld?

De VOORZITTER: Mijnheer Den Butter, interruptie van mijnheer Boerman. Gaat uw gang.

De heer BOERMAN: Ik kan de heer Den Butter helpen, want die stelt allerlei vragen over voor wat voor soort bedrijf je dat zou doen. Het is eigenlijk heel simpel. We hebben het al gedaan voor datacenters. Laten we nu hetzelfde doen voor de logistieke bedrijven.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Butter, gaat uw gang.

De heer DEN BUTTER: Ja, oké. Dat is dan duidelijk. Maar dan is wel de vraag of dat dan ook gaat gelden voor de al aangewezen gebieden waar je al een beeldkwaliteitsplan hebt afgesproken en waar eigenlijk al afspraken liggen hoe dingen eruit moeten gaan zien.

De VOORZITTER: Mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Ja, die snap ik en die vind ik ook logisch. Daarom is de sessie ook nu aangevraagd,

omdat er een nieuwe situatie was. Er is namelijk een motie aangenomen in de Kamer waarbij de Kamer heeft gezegd: 'wat we hiervoor gedaan hebben, moeten we in de toekomst niet meer doen'. En daarom zeg ik: laten we nu als gemeente ook een dergelijk beleid voeren. Dus als er nieuwe aanvragen komen dan kunnen we die daaraan toetsen conform wat de Kamer wil, conform hoe de nieuwe situatie is.

De VOORZITTER: Helder, mijnheer Den Butter.

De heer DEN BUTTER: Ik zit dan toch met de vraag wat dan nieuw is. Dat hele Schiphol Trade Park is al aangewezen. Ik ga ervan uit als we echt een nieuw gebied aan zouden wijzen waar we logistiek zouden willen, dan is er alle gelegenheid – en ik zou er echt voor pleiten om daarop te wachten – om dan naar de stand van dat moment te gaan kijken wat dan handig is om te doen. Want ik weet zeker dat er dan weer allerlei nieuwe goede ideeën zijn om het nog duurzamer, nog beter, nog inpasbaarder te maken.

De VOORZITTER: Dank u wel. Nog even mijnheer Beusenberg, gaat uw gang.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben het helemaal eens met wat mijnheer Den Butter zegt. Ik denk ook dat, als we echt nieuw gebied daarvoor gaan aanwijzen, we daar in principe allemaal zelf bij zijn, dus dan kunnen we er allemaal wat van vinden. Ik denk niet dat dit het juiste moment daarvoor is.

De VOORZITTER: Mijnheer Boerman, gaat uw gang.

De heer BOERMAN: Ja, als ik dan het debat nog iets scherper mag maken. Het klopt namelijk dat Schiphol Trade Park is aangewezen. Het is aangewezen voor dit soort bedrijvigheid. Dat begrijpen wij ook. Maar daarom zeggen wij ook nu: laten we kijken wat… Want die aanvragen van al die gebouwen zijn er nog lang niet. Er worden nog heel veel aanvragen gedaan. We moeten juist beleid maken zodat, als er aanvragen komen, we die ergens aan kunnen toetsen. En daarover zouden we nu extra eisen kunnen stellen, bijvoorbeeld over de duurzame invulling. Daarvan zouden we nu dan graag zeggen: we zien wat er gebeurt. Laten we proberen, in de toekomst, dat zo duurzaam en groen en zo inpasbaar mogelijk vorm te geven.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Boerman. Ik vat het even samen. U wilt eigenlijk beleid zoals voor datacenters ook voor logistieke bedrijven. Dat is een prikkelende stelling.

De heer BOERMAN: Dank, maar dat wil ik wel, ja.

De VOORZITTER: Nou, dat is mooi, want er steekt gelijk iemand de vinger op. Mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Daar zat hij op te wachten. En dan waarschijnlijk nog wat scherper, mag ik hopen, voor nieuwe aan te wijzen gebieden. Want in de bestaande aangewezen gebieden zijn daar al afspraken over gemaakt. Daar zijn waarschijnlijk al afspraken/onderhandelingen… Als betrouwbare overheid, ga je niet zomaar dat veranderen zonder dat je schade berokkent. Wat vindt GroenLinks daarvan?

De heer BOERMAN: Nou u hebt mij, volgens mij, net horen zeggen dat ik niet van zins ben om dozen die er al staan te gaan slopen, ook al schaam ik me evenzeer als de heer Sulmann naast mij. Maar het gaat er juist om dat, als we gebieden aanwijzen, dan wijzen we alleen gebieden aan. Meer niet. Dan zeggen we dat daar logistieke bedrijven kunnen komen. Waar het om gaat is, als er nu een aanvraag komt, waar we dan aan toetsen. Dan denken wij dat we te weinig toetsingskader hebben om daar

voldoende borging voor te hebben voor de toekomst. Dus daarom zeggen wij: laten we dan nu kijken, ook op STP – daar hebben we een beeldkwaliteitsplan – als er aanvragen komen dat we daar de volledige eis doen en dus ook de dakconstructies, in ieder geval vereisen dat daar iets op kan wat energie kan opwekken. Laat ik het zo maar formuleren. En dan ben je gewoon een betrouwbare overheid, alleen je hebt nieuwe inzichten. Daar gaat het om.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Boerman. Mijnheer Bax, HAP.

De heer BAX: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de wens, maar ik heb wel behoefte aan wat hulp om te begrijpen wat de concrete dingen zijn die we met de lessen van nu kunnen toepassen in de toekomst. Jullie hebben daar goed over nagedacht vanuit GroenLinks. Noem dan eens een paar concrete voorbeelden waar wij in mee kunnen denken.

De VOORZITTER: Mijnheer Boerman, gaat uw gang.

De heer BOERMAN: Ja, dank u wel. Ik heb er net in de eerste termijn, dacht ik, drie genoemd. Misschien was het wat kort en kan ik ze nog even toelichten. Maar een van de dingen is dat ik vind dat we zouden moeten verplichten dat er duurzame energie wordt opgewekt. Een van de dingen is dat ik vind dat we moeten verplichten dat de gevels zo groen mogelijk zijn zodat ze een zo min mogelijk grote inbreuk maken op het landschap. En dan had ik nog een derde, maar die komt in de motie. De groene aankleding heb ik net genoemd. Inpassen in het landschap, ja. Ja, dat hangt er dan mee samen: zoveel mogelijk ingepast in het landschap.

De VOORZITTER: Fractie D66, mijnheer Bier.

De heer BIER: Dank u wel voorzitter. Ja, ik zit nog een beetje in een spagaat waar ik misschien uitgetrokken moet worden. Want aan de ene kant hoor ik dat we zelf aan de knoppen zitten, dus we kunnen als er een plan langskomt zelf bijsturen, regels geven, grenzen stellen en de piketpaaltjes slaan. Ik denk dat het bestuurlijk heel druk wordt als je voor elk plan individueel moet gaan kijken of je het nu wel of niet goed vindt en of het wel overal aan voldoet. Aan de andere kant, als we alles vast gaan leggen in regels… Alles wat tot nu toe gebouwd is en waar we ons voor schamen, dat is niet buiten de regels gebouwd. Dus kennelijk is het toch nog mogelijk om met regels iets op je bordje te krijgen wat je eigenlijk, achteraf, helemaal niet zo mooi vindt. Ik ken er zelf ook wel een paar voorbeelden bij in de omgeving. Dat is een beetje de spagaat waar ik in zit. Ga je nu voor het compleet liberale 'we zien het straks wel en dan kunnen we er een goed besluit over nemen'? Of gaan we voor 'dichtgetimmerd en laten we ons verrassen door wat de projectontwikkelaars daar aan creativiteit tegenaan gooien'?

De VOORZITTER: Wie wil mijnheer Bier helpen met zijn spagaat? Mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Ja, ik ook wel. Want hij vraagt of we projectontwikkelaars de ruimte gaan geven en zien we dan wel wat er van komt en dat is precies de reden waarom we deze sessie hebben aangevraagd. We hebben al veel te veel gezien wat er dan van komt. Volgens mij zouden we juist die spagaat kunnen oplossen door niet elke keer als er een plan komt te gaan toetsen of we het mooi of lelijk vinden, maar door vooraf heldere regels te stellen. En dan weet zo een ontwikkelaar ook precies waar hij wel mee kan komen en waar hij niet mee kan komen. En dan hebben we hier de regels gesteld. Precies zoals we het doen bij het datacenterbeleid.

De VOORZITTER: Dank. Mevrouw Van 't Hull nog even richting mijnheer Bier.

Mevrouw VAN 'T HULL: Nou, ik ga in spagaat ernaast zitten. Je hoort aan de ene kant dat er al

voldoende wordt geregeld. Dat hebben we kunnen zien in de beantwoording vanuit het college op de informatieve vragen van GroenLinks bij de sessieaanvraag, maar ook op de informatieve vragen van de VVD. En tegelijkertijd hoor ik het college ook zeggen dat je het een en ander meer kunt gaan vastleggen. Dus dat roept inderdaad de vraag op of we nu wel of niet genoeg hebben geregeld. Als ik kijk naar wat er daadwerkelijk wordt gebouwd in de omgeving dan zie ik echt wel verschil over de tijd in wat er wordt neergezet. Dan heb ik dus niet het idee dat we worden overvallen. Nogmaals, wat ik dan heb gelezen in de reactie op mijn informatieve vragen gebeurt er dus al heel erg veel. Dus blijft bij mij toch de balans doorslaan naar dat we al voldoende doen. Ik ben nog niet overtuigd door wat hier is gezegd dat we meer zouden moeten doen.

De VOORZITTER: Oké, er komt een aanvulling. Mijnheer Winkelhuis, gaat uw gang.

De heer WINKELHUIS: Ja, het was meer een aanvulling op wat er net werd gezegd inderdaad. Het is niet zozeer dat er niks gedaan wordt aan het beleid of dat er niet genoeg aan de knoppen gedraaid wordt. Alleen als we zien wat de in het verleden behaalde resultaten zijn, wat er neer is gegooid ondanks alle regels die we eraan gesteld hebben, dan moeten we toch stellen – als er een fractie zegt dat het tranen in de ogen zet en de andere fractie zegt dat hij zich schaamt om in de gemeenteraad te zitten – dat we daar toch scherper hadden moeten optreden. En mijn vraag is dan ook – wat net ook de vraag aan het college was: wat zijn dan de middelen? Moeten we dan aan de ene kant het college de ruimte geven om ons daarin te voorzien? Of moeten we inderdaad met moties komen om daar nu zelf aan te gaan draaien? Ik denk dat we het eerder daarover moeten gaan hebben dan de discussie over of het nu om de gevels gaat of om de duurzaamheid. Dat zou ik jullie dan willen voorleggen.

De VOORZITTER: Ja dat is eigenlijk een vervolg op de gestarte discussie over de knoppen waaraan je kunt draaien, toch? Mag ik dat zo samenvatten?

De heer WINKELHUIS: Meer vanwege de spagaat tussen de duurzaamheid en het aanzicht, waar het nu om ging.

De VOORZITTER: Oké, dank u wel. Mijnheer Sidali, gaat uw gang.

De heer SIDALI: Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk toch: VVD, er gebeurt veel, maar zoals we al gezegd hebben: dat is niet genoeg. En je hebt inderdaad, D66, wel wat regels nodig wil je het inpassen in het landschap, wil je het duurzamer maken, wil je het gaan vergroenen. Dat zijn regels die je aan de voorkant met elkaar kunt afspreken. En dat zijn de vragen die nu gesteld zijn. Zouden we dat willen met elkaar? We kunnen dan allemaal schieten in 'regels dit en regels dat', maar willen we met elkaar dat het beter inpasbaar is in het landschap, duurzamer en groener is? Ik denk dat dat een heel heldere vraag is van GroenLinks die ze hier stellen. Ja, de PvdA wil dat. En ja, de PvdA wil daar ook regels voor opstellen. Daarvan hebben we ook gezegd dat het college moet komen met een set voorstellen. Niet zozeer om het in de gebieden die aangewezen zijn helemaal anders te doen, maar precies wat GroenLinks zegt: dat gebied is aangewezen voor verdozing. Prima, maar je kunt wel zeggen 'en dan wel volgens deze regels'. Dus het gaat helemaal niet om het gebied, maar om de inpassing in het landschap en de duurzaamheid en de vergroening daarvan. En daar hoor ik de collega's nog veel te weinig over, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik hoor wat u zegt. Ik ga eens in de rondte kijken of daar nog op gereageerd wordt. Dan ga ik eerst naar mevrouw Van 't Hull, want die had al eerder een hand opgestoken. En het gaat richting EEN Haarlemmermeer begrijp ik. Gaat uw gang.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel. Ja, dat is eigenlijk naar aanleiding daarvan en de discussie volgend

op wat de heer Bier had aangegeven: de spagaat en of we nu voldoende doen en of we niet meer zouden moeten doen – wat de PvdA ook zegt. In de toekomst gaan we beeldkwaliteitsplannen voorbij zien komen. We weten dat het college heel erg bezig is met de plannen om meer regie hierop te nemen. Dus kunnen we ook echt verwachten dat daar meer invulling aan gegeven wordt en we zullen daar als raad ook echt op kunnen letten op het moment dat zo een beeldkwaliteitsplan voorbij gaat komen. Daarnaast zou je, zoals PvdA en GroenLinks eigenlijk ook voorstellen, nog extra regels op kunnen stellen, maar volgens mij is dat geen extra vraag en is dat precies wat het college al aan het doen is. Dus dat is eigenlijk een vraag aan mijn collega's: zijn jullie dat met mij eens?

De VOORZITTER: Dan moet ik u even in de wachtkamer zetten. We gaan eerst naar mijnheer Den Butter.

De heer DEN BUTTER: Ja, ik zit er ook een beetje mee. Ten eerste wil ik alvast gezegd hebben dat ik niet zo tranerig ben als ik kijk naar wat er allemaal gebouwd wordt op dit moment. Het is namelijk helemaal niet zo dat er nog steeds allerlei van die grijze lelijke blokken worden gezet. Ik zie echt dat er echt de best wordt gedaan om er iets met vergroening te doen, iets met verduurzaming. Dat kan wellicht niet genoeg zijn. Daar kun je over spreken, maar ik zie wel degelijk dat het er al anders uitziet dan het er tien, vijftien jaar geleden uit zou hebben gezien. Maar ik ben best bereid om te kijken naar een toetsingskader, maar we moeten wel beseffen dat het een logistiek terrein is. Dat wordt gewoon niet fraai en het wordt niet de Hoge Veluwe. Dat gaat gewoon niet gebeuren. Het is een logistiek centrum en daar zul je veel auto's zien. Daar zul je veel gebouwen zien. Daar ontkom je niet aan. Ik wil toch ook een beetje aan verwachtingsmanagement doen dat we hier niet een of ander mooi groen terrein met allerlei biodiversiteit en grote wolven en weet ik veel wat krijgen. Dat gebeurt gewoon niet.

De VOORZITTER: Het wordt een heel interessant uurtje. We zitten inmiddels op de Hoge Veluwe met wolven. Wie had… Mevrouw Roos, ja.

Mevrouw ROOS: Ja, ik moet inderdaad mevrouw Van 't Hull en mijnheer Den Butter bijvallen. FVD vindt dat de verduurzaming al genoeg is vastgelegd. Dat punt is voor ons geen station waar wij aan willen draaien. Maar in dat beeldkwaliteitsplan zien we wel graag verbetering. Wat er staat, staat er, maar voor nieuwe gebouwen zouden we best willen zien aan welke knoppen wij kunnen draaien om ze een beter aangezicht te geven in de hele omgeving. Maar dan moet ik wel zeggen dat, als je het hebt over het Schiphol Trade Park en de omgeving, dan zijn het al dozen. Dus dat wordt een beetje een ingewikkeld verhaal. Maar zeker voor nieuwe gebieden mag echt goed naar een beeldkwaliteitsplan worden gekeken.

De VOORZITTER: Dank, mevrouw Roos, dan gaan we eerst naar mevrouw Maat en dan naar mijnheer Sidali.

Mevrouw MAAT: Ja, dank u wel voorzitter. Nou, ik zit dit allemaal zo eens even aan te horen en denk: laat ik ook nog maar even wat zinnigs zeggen dan. Wat ik mijn collega's in herinnering wil brengen is dat wij dat datacenterbeleid niet alleen hebben aangenomen vanwege de verdozing, maar ook omdat ons elektranet het gewoon niet aankon. Dus daar zaten toen andere haken en ogen aan dan onze logistieke centra. Dat kun je niet helemaal vergelijken. En daarbij heb ik net in mijn bijdrage genoemd – en dan moet ik bij de heer Den Butter aansluiten – dat we dingen zien veranderen. Het wordt inderdaad geen Hoge Veluwe dus we moeten met elkaar ook een stukje verwachtingsmanagement scheppen. Daarbij denk ik ook… Ik heb ook onze wethouder van Financiën weleens in een ver verleden horen roepen: 'minder regels, meer bier'. Wat betreft het bier, weet ik het niet. Maar die minder regels, daar zit wel iets in. Ja, dat is toch al wel weer een tijdje terug. Maar daarbij zien we nu ons college dat echt die ambitie heeft, in mijn beleving. Dus we zien ook dingen anders worden. Aan de ene kant snap ik wel

dat GroenLinks dan zegt dat we het nog vaster moeten neerzetten, in beton gieten en dergelijke. Maar als ik die ambitie al zie, vraag ik me af of ik dan nog meer regels erbij wil. Zeker als ik kijk naar ons hele mooie Nederland dat soms echt ten onder gaat aan de shitload regels die we al hebben. Excuus voor mijn taalgebruik. Maar dat is echt zo. Dan denk ik: laten we dan dat vertrouwen daar dan ook bij houden. Zo meteen komt de Omgevingswet eraan en een omgevingsvisie. Wanneer daarin dan weer andere dingen worden opgenomen, laten we dan weer met elkaar om de tafel gaan en kijken of er dingen zijn die we definitief anders willen. Dan vind ik dat het moment om het daar met elkaar over te hebben. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Sidali.

De heer SIDALI: Dank u wel, voorzitter. Ik ben niet de woordvoerder van GroenLinks, maar het laatste wat GroenLinks wil is in beton gieten. Het gaat er nu juist om om dat beton fraaier te maken, in te passen in een landschap, duurzaamheid mee te geven en juist te vergroenen daar waar het niet met beton hoeft. Ik vind het echt jammer dat VVD dan weer de vraag teruglegt van: wat vinden jullie daarvan? Maar ik heb de VVD nog steeds niet gehoord op de vragen die gesteld zijn. Bent u het met ons eens – samen met GroenLinks en andere partijen die ik er wel over gehoord heb – dat er regels moeten komen om het inpasbaar te maken in het landschap, en groener en duurzamer? Daar hoor ik de VVD nog steeds niet over. Die zegt alleen: 'ja, we doen al zoveel, we doen al genoeg en we gaan straks nog wel verder kijken wat we dan gaan doen'. Voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Sidali. We gaan eerst naar mijnheer Sulmann.

De heer SULMANN: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben het wel eens met de heer Sidali. Ik wil hem even wat platter slaan. Volgens mij was een groot deel van de raad het wel eens met het datacenterbeleid. DC-beleid 1 noem ik het maar even. Zullen we dan een distributiecentrumbeleid, DC-beleid 2, introduceren? En als we het daarover hebben, zouden wij ja zeggen. Maar ik hoor mijn collega naast mij ook zeggen dat het beeldkwaliteitsplan wel beter mag. Dus hoe dat distributiecentrumbeleid er precies uit komt te zien, dat is dan aan het college. Ik ben ook benieuwd waar het mee gaat komen. Maar dat wij meer regels willen hebben over hoe we dat gaan inpassen en hoe we dat gaan doen, graag zelfs. Dan ben ik ook benieuwd naar de reactie van mevrouw Van 't Hull daarop.

De VOORZITTER: Maar niet als we eerst even mijnheer Boerman nog de gelegenheid geven om te reageren.

De heer BOERMAN: Ja, dank u voorzitter. Ik heb de heer Sidali en de heer Sulmann een vraag horen stellen aan mevrouw Van 't Hull en ik wil graag een vraag stellen aan mevrouw Maat. Want zij zei dat Nederland ten onder gaat aan regels. Ik denk eerder dat Nederland ten onder gaat aan dit soort ellende, aan dit soort verdozing, aan dit soort… Daar gaat ons landschap aan ten onder. Ik hoor het CDA in de Kamer in ieder geval zeggen: 'Zo kan het niet langer. Hier moet u iets aan doen. Hier willen we regels voor hebben.'. En nu hoor ik mevrouw Maat hier zeggen dat het college wel bezig is en dat het wel goed komt. Wij zien ook wel dat het college bezig is. Maar is het dan niet handig om dat ook als raad ook vast te leggen?

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Boerman. Maar we gaan eerst even naar mevrouw Van 't Hull, want die was eerst. En daarna gaan we naar mevrouw Maat.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ja, het zou nogal onbeleefd zijn om niet te reageren. Maar eigenlijk toch een beetje teleurstellend misschien, voor degenen die dat hebben gevraagd, val ik toch een beetje in herhaling. De vraag van GroenLinks ligt nu op tafel. De urgentie wordt nu gevoeld om het hierover te

hebben. En wij stellen dat we het nog gaan hebben over de werklocaties. Dan gaan we het juist hebben over de ruimte die we zo goed mogelijk, voor Haarlemmermeer zo optimaal mogelijk gaan inrichten. Daar gaan we het nog over hebben. En we gaan vanuit het rijk nog regels krijgen. En dan moeten we echt kijken voor ons economisch model, dat waardevol is voor ons als Haarlemmermeer – voor onze inwoners en voor onze bedrijven – wat voor effect dat heeft. Dan moeten we zeker gaan kijken of we voldoende hebben geregeld. Als dat nu over drie of vijf jaar pas zou zijn, zou ik zeggen: 'ja, laten we er eens naar gaan kijken'. Maar dit staat allemaal de komende maanden op stapel. Dus dan zou ik dus niet zeggen dat we nu iets moeten doen. En het heeft echt te maken met de tijd waarin er al heel veel gaat komen.

De VOORZITTER: Ik ga dat een klein beetje afronden, want die discussie is al een hele tijd aan de gang. Ik proef echt wel een flinterdun lijntje en dan kunnen jullie elkaar een hand geven. De ene wil even wachten en de ander wil eigenlijk nu aan die knoppen draaien. Maar goed, dat is voor de raad straks. Eerst mevrouw Maat. Mevrouw Maat, in de Kamer denken ze er anders over en u had het net over bier.

Mevrouw MAAT: Bier en beton. In beton gegoten, zei ik. Maar goed, dat we vleermuisjes en zo ook bij distributie in de wand willen dat is helemaal prima, dat mag. Ik werd even uitgedaagd voor wat betreft de regels in de Tweede Kamer en dat het CDA wel meer regels wil. Gelukkig luistert ons college nog wel goed naar ons als raad en heeft het kabinet daar bij ons in Nederland misschien iets meer moeite mee voor wat betreft de Kamer. Dus het dualisme hebben we hier nog heel erg goed. Maar goed, ja een DC 2. Ik denk ook dat als die Omgevingswet zo meteen komt en we hebben daar een heel hoofdstuk in, dan gaan we daarin aan de knoppen draaien. Maar als u een initiatiefnota wilt schrijven waarin we dingen gaan vastleggen, dan ziet het CDA daarnaar uit.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Maat. Mijnheer Bax, HAP.

De heer BAX: Dank je wel, voorzitter. Ja, het is misschien een beetje laat, maar ik had nog een korte reactie op mevrouw Maat. Want ik heb met aandacht geluisterd naar een landschapsarchitect. Ik denk dat die misschien meer verstand heeft van dit soort dossiers dan wij vanuit de politiek. En dit soort mensen zegt heel stellig dat het een illusie is dat we een oneindig landschap hebben met heel veel regels en dat je de regels dan wel kunt afschaffen. Integendeel, we komen ruimte te kort. En dat zien we ook overal. En we hebben regie nodig voor de slimme inrichting. Dus die regels op zich zijn niet het doel. Het gaat om die regie. En we laten nu te veel dingen om ons heen gebeuren omdat we en windmolens willen en zonnepanelen en economie en distributiecentra en onze Facebookpagina's ergens opgeslagen in een doos ergens in een polder bij Almere. En als we geen regie voeren dan loopt het uit de hand en dan kom je op de Rijnlanderweg op de fiets en fiets je langs een boerderijtje en dan knipper je twee keer met je ogen en dan kijk je tegen een grote muur aan. Dat wilde ik even meegeven, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Maat.

Mevrouw MAAT: Dus ik was wel benieuwd, de HAP is dus ook voor een initiatiefnota DC 2?

De VOORZITTER: Mijnheer Bax.

De heer BAX: Daar denken we nog zorgvuldig over na.

De VOORZITTER: Ik proef een klein beetje dat iedereen tevreden is. Zeg ik dat goed? Dat is niet zo. Oké. Ik ga even terug naar de initiatiefnemers. Mijnheer Boerman, heeft u nog iets mee te geven?

De heer BOERMAN: Nee, ik denk dat ik genoeg heb om mee te nemen. Laat ik het zo zeggen.

De VOORZITTER: Kijk, dan kom ik langzamerhand tot een afronding. En dan constateer ik dat het een boeiende sessie is geweest. Ik heb een voorzichtige toezegging over dat het omgevingsplan wordt meegenomen in het totaal van de Omgevingswet. Dus dat is mooi. Die is alvast binnen. En de rest is aangestipt. We krijgen nog heel veel uit Den Haag binnen afzienbare tijd. En wellicht ontstaat er dan weer een vervolg op deze sessie. Ik dank u wel.